

Súd: Okresný súd Spišská Nová Ves
Spisová značka: 9C/201/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7613223537
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 04. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Stanislava Semanová
ECLI: ECLI:SK:OSSN:2015:7613223537.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Spišská Nová Ves, samosudca JUDr. Stanislava Semanová, v právnej veci žalobkyne: U. Q., nar. XX.X.XXXX, bytom S. XX, právne zastúpenej Zdeňkou Vokálovou, advokátkou so sídlom v Prešove, Hlavná 61 proti žalovanej: Rapid life životná poisťovňa, a.s., Košice, Garbiarska 2, právne zastúpenom Advokátska kancelária JUDr. Daniel Blyšťan s.r.o., so sídlom v Košiciach, Užhorodská 21, IČO: 47231785, o zrušenie rozhodcovského rozsudku takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok Arbitrážneho súdu v Košiciach so sídlom na Alžbetinej 41 v Košiciach spisovej značky 3C/2186/2012 zo dňa 19.1.2012.

Žalovaná je p o v i n n á nahradíť žalobkyni na účet jej právnej zástupkyne trovy konania vo výške 614,26 eur a to do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Žalovaná je p o v i n n á zaplatiť na účet tunajšieho súdu súdny poplatok z návrhu vo výške 331,50 eur a nahradíť trovy štátu vo výške 4,50 eur, všetko do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

o d ō v o d n e n i e :

Návrhom podaným na tunajšom súde dňa 17.7.2013 sa žalobkyňa domáhala zrušenia rozhodcovského rozsudku Arbitrážneho súdu Košice sp. zn. 3C/2186/2012 zo dňa 19.1.2012. V návrhu uviedla, že dňa 9.4.2008 uzavrela so žalovanou poisťovňou zmluvu. Žalovaná jej doručila oznámenie zo dňa 4.10.2010 o ukončení poisťovného vzťahu k 10.11.2010 s oznámením, že prebytok vo výške 125,33 eur jej bude uhradený do 14 dní po zániku poistenia. Tým považovala svoje povinnosti zo zmluvy za splnené. Dňa 18.6.2013 jej bol doručený rozhodcovský rozsudok, ktorým bola zaviazaná k zaplateniu sumy 154,35 eur žalovanej a k náhrade trov konania. O existencii tejto pohľadávky nebola dovtedy žiadnym spôsobom informovaná. Spolu s rozhodcovským rozsudkom jej bol doručený aj návrh na začatie rozhodcovského konania, kde žalovaná uviedla, že právomoc rozhodcovského súdu zakladá rozhodcovská doložka v časti XV. poisťovných podmienok. V konaní pred rozhodcovským súdom nemala možnosť vyjadriť sa. Rozhodcovský súd rozhodoval výlučne na základe listinných dôkazov a tvrdení žalovanej. Bolo jej odňaté právo konať pred súdom, Arbitrážny súd nevykonával žiadne dokazovanie, nepredvolal žalobkyňu, neoznámil jej termín rozhodovania a neumožnil jej tak riadne obhájiť svoje práva. Rozhodcovská doložka nebola platne dojednaná a preto nebola daná právomoc rozhodcovského súdu.

Na pojednávaní žalobkyňa uviedla, že pri zrušení poisťovnej zmluvy mala preplatiť na poisťovňu, ktorý jej bol žalovaným vyplatený. Poisťovňu zmluvu podpisovala u nej doma, kde za ňou prišla jej známa J. S.. Tá jej povedala, koľko bude platiť mesačne poisťovné, koľko po skončení poistenia jej môže byť vyplatené, pri akej dobe poistenia. Predtým, než zmluvu podpísala, prečítala si len základné údaje. Nespomína si, aby jej bolo vysvetlené znenie rozhodcovskej doložky. Pred podpisom zmluvy nebola sprostredkovateľkou upozornená na to, že v prípade, že s niektorým ustanovením zmluvy alebo

poistných podmienok nesúhlasí, môže odmietnuť ich podpísanie. Zmluvu zrušila z dôvodu, že nebola schopná ďalej platiť poisťné. Pred doručením rozhodcovského rozsudku nemala vedomosť o žiadnej podližnosti voči žalovanému, žalovaným na to nebola upozornená, ani na to, kto v prípade nejakej podližnosti bude o tomto rozhodovať.

Žalovaný sa na pojednávania vo veci nedostavil. Doručenie predvolania žalovanému mal súd riadne preukázané, lehota na prípravu na pojednávanie bola u neho zachovaná. Súd podľa § 101 ods. 2 O.s.p. pojednával v neprítomnosti žalovaného. V písomnom vyjadrení k návrhu zo dňa 24.9.2013 žalovaná žiadala návrh na zrušenie rozhodcovského rozsudku zamietnuť ako návrh nedôvodný. Uviedla, že rozhodcovská doložka bola dojednaná individuálne, osobitne a výrazne oddelená od ostatného textu v Osobitných zmluvných dojednaniach č. 01/2007, nie je preto neprijateľnou podmienkou v spotrebiteľskej zmluve a je teda platná. Osobitné dojednania č. 1/2007 k poisťnej zmluve, obsahujú len dva body, pričom bod 2 týchto dojednaní obsahuje rozhodcovskú doložku a odkazuje na časť XV. všeobecných poistných podmienok. Žalobca podľa vlastnej vôle mohol a nemusel osobitne podpísať rozhodcovskú doložku uvedenú v osobitných zmluvných dojednaniach. Jej nepodpísanie by nemalo žiaden vplyv na poisťný vzťah, ktorý by vznikol aj bez platnej rozhodcovskej doložky. Tretí subjekt, nezávislý od zmluvných strán poisťnej zmluvy tzv. finančný agent, je povinný pred uzavretím poistenia bez účasti poisťovne informovať poisťníka o podstatných okolnostiach poisťného vzťahu, pričom tlačivo "záznam o požiadavkách a potrebách klienta" preukazuje právo poisťníka dokonca požiadať o dodatočné vysvetlenie a doplnenie informácií o produkte. Keďže rozhodcovská doložka bola individuálne dojednaná, súd už nemôže skúmať prípadnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán, ktorá navyše v návrhu ani nebola zdôvodnená. Práva a povinnosti účastníkov rozhodcovského konania sú upravené v rokovacom poriadku, ktorý neobsahuje žiadne zvýhodnenia, takže k žiadnej nerovnosti v neprospech spotrebiteľa v rozhodcovskom konaní nedošlo. Ďalej poukázal na to, že žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku nemožno považovať za spotrebiteľský spor. V písomnom vyjadrení zo dňa 8.10.2013 žalovaná poukázala na Smernicu č. 93/13/EHS a to jej devätnáste odôvodnenie s tým, že všeobecné súdy sú povinné vykladať vnútroštátne zákonodarstvo v súlade s vnútroštátnou zmluvou a teda pri svojom rozhodovaní postupovať v súlade so zámerom smernice vyjadrenom v devätnástom odôvodnení. Pre správne posúdenie neprijateľnosti zmluvných podmienok je podľa tohto potrebné zohľadniť hraničné kritériá, ktoré spod vecného obsahu smernice o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách vynímajú poisťné podmienky v poisťných zmluvách. V zmysle vyššie uvedenej smernice sú poisťné zmluvy výnimočné v tom, že niektoré zmluvné podmienky ovplyvňujú kalkuláciu poisťného plateného spotrebiteľom, pričom takéto ustanovenia sú potom spod predmetu smernice vylúčené. Medzi takéto ustanovenia patrí aj dohoda o rozhodcovskom konaní a ustanovenia týkajúce sa provízie finančných agentov.

Svedkyňa J. S. pracovala pre žalovaného ako obchodný zástupca od roku 2008 po dobu asi jedného roka. Uviedla, že zmluvu so žalobkyňou uzatvárala u nej doma. Žalobkyňa vysvetlila, akú poisťku uzatvára, na koľko rokov a to, že ak poisťku zruší v priebehu jej trvania, dostane len časť z peňazí, ktoré tam vložila. Žalobkyňa okrem zmluvy podpisovala aj všeobecné poisťné podmienky, nevedela, či pred podpisom zmluvy si tieto žalobkyňa prečítala. Nevedela uviesť, či poisťné podmienky žalovanej obsahujú aj rozhodcovskú doložku. Žalobkyňa toto pred podpisom zmluvy nevysvetľovala. Tiež žalobkyňa neuviedla, že má právo odmietnuť podpísať niektoré ustanovenia poisťných podmienok a aký to bude mať dopad na uzavretie zmluvy, pretože inak by poisťovňa zmluvu nepodpísala. Školenie u žalovanej absolvovala len jedno, kde bolo vysvetlené, ako oslovovať klienta, ako ponúknuť klientovi poisťku, ako vysvetliť poisťné podmienky, t. j. trvanie zmluvy a podobne. Pokiaľ sa týka rozhodcovskej doložky, tejto sa toto školenie netýkalo.

Súd vykonal dokazovanie, vypočul žalobkyňu, svedkyňu, oboznámil sa s listinnými dôkazmi a to poisťnou zmluvou, oznámením o zániku poistenia, rozhodcovským rozsudkom sp. zn. 3C/2186/2012 s doručenkou o jeho prevzatí žalobkyňou, návrhom na začatie rozhodcovského konania, upovedomením o začatí konania pred rozhodcovským súdom, poisťnou zmluvou, Záznamom o požiadavkách a potrebách klienta, Všeobecnými poisťnými podmienkami, Dodatkom č. 2 k Všeobecným poisťným podmienkam, poverením na výber rozhodcovského súdu, vyjadrením NBS k odbornej otázke, a zistil tento skutkový stav:

Rozhodcovským rozsudkom sp. zn. 3C/2186/2012 zo dňa 19.1.2012 vydaným Arbitrážnym súdom Košice bola žalobkyňa zaviazaná zaplatiť žalovanej sumu 154,35 eur a nahradiť trovy konania vo výške

276,- eur. Podľa odôvodnenia tohto rozhodnutia rozhodcovský súd sa zaoberal svojou právomocou vo veci rozhodnúť a dospel k záveru, že jeho právomoc je daná. V odôvodnení konštatuje, že z písomného poverenia žalobcu z 1.1.2009 resp. z časti XV. predložených poistných podmienok vyplýva, že poisťovňa určila na prejednanie všetkých sporov uvedený súd. Z osobitných dojednaní vyplýva, že rozhodcovská doložka bola krytá samostatným podpisom žalovaného (v tomto konaní žalobkyne), ktorý nebol povinný ju v rámci zmluvy ako celku podpísať. Žalovaný mal možnosť zmluvnú podmienku neprijíť bez toho, aby to ovplyvnilo zvyšok poistného vzťahu, mal teda možnosť úpravu časti XV. poistných podmienok úplne vylúčiť. Na základe toho posúdil rozhodcovský súd rozhodcovskú doložku ako platnú. Rozhodcovská doložka neobsahuje ustanovenia, ktoré by mali žalobcu (v tomto konaní žalovaného) zvýhodňovať a tým spôsobiť nerovnováhu vo vzájomnom vzťahu v neprospech žalovaného.

Rozhodcovský súd tak rozhodol na základe návrhu žalovanej v tomto konaní zo dňa 2.1.2012, ktorým sa domáhala od žalobkyne v tomto konaní zaplataenia istiny 154,35 eur poukazujúc na časť XVII ods. 7a Všeobecných poistných podmienok t.j. titulom nákladov poisťovne vynaložených na uzavretie poistenia.

Rozhodcovský súd bol určený výlučne žalovanou, čo je zrejmé z poverenia na výber rozhodcovského súdu a výkon rozhodcovského konania zo dňa 1.1.2009, v zmysle ktorého žalovaná poverila prejednaním a rozhodovaním všetkých sporov medzi poisťovňou a tretími osobami z právnych vzťahov alebo právnych skutočností, kde bola dojednaná rozhodcovská zmluva alebo rozhodcovská doložka Arbitrážny súd Košice, s.r.o..

Uvedený rozhodcovský rozsudok prevzala žalobkyňa do vlastných rúk dňa 18.6.2013, čo je zrejme z doručky predloženej rozhodcovským súdom. Rozhodcovský rozsudok č. 3C/2186/2012 zo dňa 19.1.2012 nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 25.6.2013.

Dňa 9.4.2008 bola medzi žalobkyňou a žalovanou uzatvorená poistná zmluva č. XXXXXXXXXXXX so začiatkom poistenia dňa 10.4.2008 a koncom poistenia dňa 10.4.2019. Zmluva v závere obsahuje vyhlásenie osoby, ktorá poistnú zmluvu uzatvorila (žalobkyne), že bola oboznámená so Všeobecnými poistnými podmienkami pre životné poistenie, ktoré sú súčasťou tejto poistnej zmluvy. V deň uzavretia poistnej zmluvy bol so žalobkyňou spísaný Záznam o požiadavkách a potrebách klienta, ktorý bol žalobkyňou podpísaný a ktorý obsahuje vyjadrenie klienta k otázke, či ešte niečo k produktu, ktorý navrhol sprostredkovateľ poistenia chce vysvetliť, doplniť, dojednať. Odpoveď na uvedenú otázku žalobkyňa je uvedená záporne.

Listom zo dňa 4.10.2010 žalovaná oznámila žalobkyňi, že na základe jej žiadosti zo dňa 6.9.2010, dôjde dňa 10.11.2010 k zániku poistenia. Zároveň bol žalobkyňi oznámený konečný stav finančného plnenia zo zmluvy so zostatkom 125,33 eur, ktorý prebytok mal byť žalobkyňi vrátený do 14 dní po zániku poistenia.

Všeobecné poistné podmienky žalovaného, ako súčasť poistnej zmluvy č. XXXXXXXXXXXX, v časti XV. s názvom Rozhodcovské konanie obsahujú rozhodcovskú doložku, kde podľa bodu 1 tohto článku, poisťovňa a poistník sa dohodli, že všetky vzájomné spory a sporné nároky z poistenia sa rozhodnú v rozhodcovskom konaní pred rozhodcovským súdom. Rozhodcovské konanie sa zásadne riadi zákonom č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších doplnkov s výlukami a odchylnou právnou úpravou vykonanou týmto článkom, štatútom rozhodcovského súdu a jeho rokovacím poriadkom. Podľa bodu 2 uvedeného článku pokiaľ poisťovňa nepoverí osobitnú právnickú osobu zriadením alebo výberom špecializovaného stáleho rozhodcovského súdu resp. nezriadi stály rozhodcovský súd, bude rozhodcovský súd vytvorený od prípadu k prípadu troma fyzickými osobami poverenými na výkon rozhodcu zo strany poisťovne. S uvedeným vyjadruje poistník súhlas svojim podpisom na týchto všeobecných poistných podmienkach.

Za všeobecnými poistnými podmienkami, ktoré boli podpísané žalobkyňou dňa 27.10.2008 sú uvedené Osobitné zmluvné dojednania k poistnej zmluve č. XXXXXXXXXXXX, kde podľa bodu 2 poistník a poisťovňa vyjadrujú svojim podpisom vôľu v prípade vzniku akéhokoľvek sporu medzi zmluvnými stranami, že sa namiesto súdneho konania z dôvodu účelnosti, praktickosti a rýchlosti podrobia rozhodcovskému konaniu v zmysle XV. časti všeobecných poistných podmienok. Osobitné zmluvné dojednania sú podpísané žalobkyňou dňa 27.1.2008.

Žalovaný predložil súdu Dodatok č. 2 k Všeobecným poisťným podmienkam zo dňa 15.12.2008. Podľa článku 1 tohto dodatku sa časť XV. Všeobecných poisťných podmienok dopĺňa o ods. 9, v zmysle ktorého uvedenú časť môže poisťník v lehote 30 dní od podpisu poisťnej zmluvy individuálne odmietnuť bez toho, aby tým bol dotknutý alebo akýmkoľvek spôsobom podmienený zvyšok poisťného vzťahu. Odmietnutie musí byť vykonané písomne a doručené poisťovni najneskôr v 30. deň od podpisu poisťnej zmluvy poisťníkom.

Podľa vyjadrenia Národnej banky Slovenska, ústredie Bratislava zo dňa 10.10.2012 Smernica Rady 93/13/EHS sa týka nekalých podmienok v spotrebiteľských zmluvách a poisťných zmlúv sa dotýka v 19. odôvodnení, podľa ktorého hodnoteniu nekalého charakteru podmienok nemožno podriaďovať poisťné zmluvy, ktorých podmienky jasne definujú alebo popisujú poisťné riziko a zodpovednosť poisťovateľa. Ak poisťovňa poskytujúca poistenie právnej ochrany je pri splnení podmienok podľa § 828a ods. 3 Občianskeho zákonníka povinná uzavrieť s klientom rozhodcovskú zmluvu, má prípadné efektívne rozhodnutie sporu v rozhodcovskom konaní vplyv na inkasné náklady súvisiace s poistením, a tým aj na výpočet poisťného. Podľa vyjadrenia tohto subjektu zo dňa 22.11.2013 prípadná dohoda o rozhodcovskom konaní obsiahnutá v poisťnej zmluve má ako prostriedok na efektívne vymáhanie dlžných pohľadávok z poisťnej zmluvy vplyv na inkasné náklady. Náklady spojené s inkasom poistenia ovplyvňujú výšku poisťného nezávisle od toho, či ide o poistenie osôb alebo poistenie majetku. Podľa vyjadrenia zo dňa 26.6.2014 Záznam o požiadavkách a potrebách klienta svojim obsahom spĺňa požiadavky príslušných právnych predpisov a preto je písomným podkladom spôsobilým preukázať splnenie povinnosti sprostredkovateľa poistenia voči finančnému spotrebiteľovi v rozsahu v ňom uvedených a spotrebiteľom akceptovaných informácií a skutočností.

Podľa § 52 ods. 1, 2, 3, 4 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 53 ods. 1, 2, 3 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané. Za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah. Ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 4 písm. r/ Občianskeho zákonníka, za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré umožňujú, aby bol spor medzi stranami riešený v rozhodcovskom konaní bez splnenia podmienok ustanovených osobitným zákonom.

Podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka, neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Podľa § 54 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon alebo osobitné predpisy na ochranu spotrebiteľa priznávajú, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie. V pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

Podľa § 73 ods. 1 až 3 zákona č. 355/2014 Z.z. o rozhodcovskom spotrebiteľskom konaní, ak nie je ďalej ustanovené inak, ustanovenia tohto zákona o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní sa použijú aj na rozhodcovské konania, ktorých predmetom je spotrebiteľský spor začatý pred 1. januárom 2015. Právne

účinky úkonov, ktoré boli urobené v rozhodcovskom konaní začatom pred 1. januárom 2015, zostávajú zachované. Na trvanie a plynutie lehoty na podanie žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku, ktorá začala plynúť pred 1. januárom 2015, sa použijú predpisy účinné do 31. decembra 2014; ustanovenie § 46 ods. 3 tým nie je dotknuté. Rozhodcovská zmluva uzavretá pred 1. januárom 2015 sa spravuje predpismi účinnými v čase jej uzavretia.

Podľa § 40 ods. 1 písm. c/ zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní účinnom v čase uzavretia zmluvy, účastník rozhodcovského konania sa môže žalobou podanou na príslušnom súde domáhať zrušenia tuzemského rozhodcovského rozsudku, len ak jeden z účastníkov rozhodcovského konania popiera platnosť rozhodcovskej zmluvy.

Podľa § 40 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní účinnom v čase uzavretia zmluvy, ak podá účastník rozhodcovského konania žalobu na príslušnom súde, napadnutý rozhodcovský rozsudok zostáva právoplatný. Súd, ktorý rozhoduje o žalobe, môže na návrh účastníka konania vykonateľnosť rozhodcovského rozsudku odložiť.

Podľa § 41 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní účinnom v čase uzavretia zmluvy, žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku možno podať v lehote 30 dní odo dňa doručenia rozhodcovského rozsudku účastníkovi rozhodcovského konania, ktorý podáva žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku. Ak účastník rozhodcovského konania požiadal o opravu rozhodcovského rozsudku podľa § 36, lehota začína plynúť od doručenia rozhodnutia o oprave rozhodcovského rozsudku.

Podľa § 43 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní účinnom v čase uzavretia zmluvy, ak súd zruší rozhodcovský rozsudok z dôvodov podľa § 40 písm. a) a c), pokračuje v konaní vo veci v rozsahu uvedenom v žalobe alebo v rozsahu uvedenom vo vzájomnej žalobe.

Podľa § 39 Občianskeho zákonníka, neplatný je právny úkon, ktorý svojim obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

Poistná zmluva uzavretá medzi účastníkmi konania dňa 9.4.2008, o nároku z ktorej rozhodoval rozhodcovský súd, je spotrebiteľskou zmluvou podľa všeobecných ustanovení Občianskeho zákonníka. Z poistnej zmluvy je zrejme, že žalovaný ako poisťovateľ konal v rámci predmetu svojej činnosti podľa výpisu z Obchodného registra. Žalobkyňa je spotrebiteľom, keďže uzatvorila zmluvu ako fyzická osoba. Z predloženej poistnej zmluvy, ani rozhodnutia rozhodcovského súdu nie je zrejme, aby žalobkyňa pri uzatváraní poistnej zmluvy konala v rámci svojej obchodnej alebo podnikateľskej činnosti. Pre spotrebiteľské zmluvy je pritom charakteristické, že sa jedná o zmluvy, ktoré sú uzatvárané opakovane s veľkým počtom zákazníkov, pričom návrhy týchto zmlúv sú pripravené na vopred predtlačenej tlačivách a spotrebiteľ nemá možnosť zmeniť obsah takto navrhnutých zmlúv. Týka sa to aj predmetnej veci, pretože poistná zmluva bola vyplnená na vopred pripravenom predtlačenej tlačive, do ktorého boli len vpísané údaje týkajúce sa žalobkyne.

Vo veci ide o spor, ktorý má svoj základ v spotrebiteľskej zmluve a návrh bol podaný žalobkyňou ako spotrebiteľom. Miestna príslušnosť tunajšieho súdu je daná podľa § 88 ods. 2 posledná veta za bodkočiarkou O.s.p. účinného od 1.1.2012. Predmetom tohto konania je zrušenie rozhodcovského rozsudku, pričom podľa ustanovenia § 40 zákona č. 244/2002 Z.z. je na uvedené konanie daná právomoc všeobecnému súdu. Táto právomoc všeobecného súdu na rozhodovanie v uvedenej veci je daná bez ohľadu na to, či zo strany účastníkov rozhodcovského konania bol alebo nebol daný odpor proti rozhodcovskému rozsudku. Žalobca poukázal na neurčitosť a nezrozumiteľnosť žalobného petitu v návrhu na začatie konania. Súd mal za to, že žalobný petít tak, ako bol uvedený žalobkyňou v návrhu na začatie konania je určitý a zrozumiteľný. Je z neho zrejme, čoho sa žalobkyňa domáha, ktorý konkrétny rozhodcovský rozsudok žiada zrušiť, ako aj dôvody jej návrhu. Vzhľadom na uvedené má súd za to, že v konaní boli pre rozhodovanie vo veci tunajším súdom splnené všetky procesné podmienky konania.

Žalobkyňa sa podaným návrhom na začatie konania domáhala zrušenia rozhodcovského rozsudku z dôvodu neplatnej rozhodcovskej doložky. Návrh na začatie konania bol z jej strany podaný v zákonom stanovenej lehote 30-tich dní, čo je zrejme z toho, že predmetný rozhodcovský rozsudok bol žalobkyňi doručený dňa 18.6.2013 a návrh na začatie konania bol na tunajšom súde podaný dňa 17.7.2013.

Vykonaným dokazovaním má súd za to, že návrh bol podaný zo strany žalobkyne dôvodne. Dôvodom zrušenia rozhodcovského rozsudku sp. zn. 3C/2186/2012 je skutočnosť, že rozhodcovský súd rozhodol vo veci na základe neplatnej rozhodcovskej doložky.

Rozhodcovská doložka, na základe ktorej rozhodcovský súd rozhodol, je súčasťou všeobecných poistných podmienok. Konkrétne je uvedená v článku XV. všeobecných poistných podmienok s názvom Rozhodcovské konanie a v Osobitných zmluvných dojednaniach. Je tak súčasťou dlhého neprehľadného textu písaného malými písmenami a splýva s ostatnými podmienkami uvedenými vo všeobecných poistných podmienkach. Podľa rozhodcovskej doložky všetky vzájomné spory a sporné nároky z poistenia budú rozhodnuté v rozhodcovskom konaní. Rozhodcovská doložka tak znemožňuje poistenému -spotrebiteľovi zvoliť si spôsob riešenia prípadného sporu a núti ho v prípade sporu alebo sporných nárokov podrobiť sa výlučne rozhodcovskému konaniu. Tým mu je ako spotrebiteľovi odobratá možnosť brániť svoje práva pred všeobecným súdom. Uvedeným rozhodcovská doložka spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Význam rozhodcovskej doložky v porovnaní s ostatnými zmluvnými podmienkami je totiž osobitý a to z dôvodu, že táto rieši otázku kto v prípade sporu bude rozhodovať o právach a právom chránených záujmoch vyplývajúcich zo zmluvy. Cieľom rozhodcovskej doložky tak, ako je formulovaná v danom prípade je dosiahnuť, aby všetky prípadné spory medzi zmluvnými stranami boli prejednané výlučne rozhodcom a tým znemožňuje voľbu spotrebiteľa dosiahnuť rozhodovanie sporu všeobecným súdom. Súd v tejto súvislosti poukazuje aj na Smernicu Rady č. 93/13/EHS, ktorá uvádza niektoré nekalé podmienky vo svojej prílohe, kde podľa písm. q/ bod 1 tejto prílohy neposkytnúť spotrebiteľovi právo alebo mu brániť v uplatňovaní práva podať žalobu alebo podať akýkoľvek iný opravný prostriedok, najmä vyžadovať od spotrebiteľa, aby riešil spory neupravené právnymi ustanoveniami výhradne arbitrážou, nevhodne obmedzovať prístup k dôkazom alebo ukladať mu povinnosť dôkazného bremena, ktoré by podľa práva, ktorým sa riadi zmluvný vzťah, malo spočívať na inej zmluvnej strane. Podľa toho je teda neprijateľné, aby rozhodcovské konanie bolo dojednané ako výlučný prostriedok riešenia sporov z akejkoľvek spotrebiteľskej zmluvy. Rozhodcovská doložka je tak poukazujúc na citované ustanovenie § 54 ods. 4 písm. r/ Občianskeho zákonníka neprijateľnou podmienkou a teda je neplatná. Keďže rozhodcovská doložka v danej veci núti spotrebiteľa podrobiť sa v prípade sporu výlučne rozhodcovskému konaniu je aj v rozpore s dobrými mravmi a teda je neplatná aj podľa ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka. Už len vzhľadom na uvedené skutočnosti je preto možné konštatovať, že rozhodcovský súd založil svoju právomoc na neplatnej rozhodcovskej doložke a preto bolo potrebné rozhodcovský rozsudok č. 3C/2186/2012 zrušiť.

Súd má tiež za to, že predmetná rozhodcovská doložka nebola individuálne dojednaná. Žalovaná v konaní poukázala na osobitné zmluvné dojednania, ktoré žalobkyňa samostatne a slobodne podpísala. V prvom rade súd poukazuje na to, že žalovaná nepreukázala skutočnosť, aby bola žalobkyňa riadne oboznámená so všeobecnými poistnými podmienkami. To, že žalobkyňa všeobecné poistné podmienky a osobitné zmluvné dojednania podpísala ešte neznamená, že žalobkyňa sa skutočne mala možnosť s týmito podmienkami aj oboznámiť. Všeobecné poistné podmienky, ale aj osobitné zmluvné dojednania sú písané malými písmenami, obsahujú množstvo právnickej terminológie. Je nemožné, aby žalobkyňa ako priemerný spotrebiteľ mala možnosť si ich prečítať a aby pochopila ich text v krátkej dobe, bez možnosti sa s nimi vopred riadne oboznámiť. Uvedené je zrejme z toho, že všeobecné poistné podmienky a osobitné zmluvné dojednania boli žalobkyňou podpísané v deň uzatvorenia poistnej zmluvy resp. spolu s poistnou zmluvou, keďže je v nej výslovne uvedené, že jej súčasťou sú všeobecné poistné podmienky. Na uvedenom nemení nič skutočnosť, že žalobkyňa podpísala samostatne aj osobitné zmluvné dojednania odkazujúce na rozhodcovskú doložku, ktoré sú len pokračovaním predtlačenej formulára poistných podmienok, ktoré bezprostredne na ne nadväzuje. Osobitné zmluvné dojednania pod číslom 01/2007 tak nemajú charakter individuálne dojedanej zmluvnej podmienky. Zo strany žalovanej nebolo preukázané jej tvrdenie, že žalobkyňa ako spotrebiteľka mala možnosť odmietnuť podpísať rozhodcovskú doložku bez toho, aby tým bol dotknutý zmluvný vzťah, táto skutočnosť nevyplýva zo zmluvy, ani zo Všeobecných poistných podmienok a ani z Osobitných zmluvných dojednaní.

Čo sa týka Dodatku č. 2 k Všeobecným poistným podmienkam, tieto neboli doručované klientom žalovanej, ale len zverejnené na jej internetovej stránke. Pokiaľ aj podľa bodu 7. tohto Dodatku je daná možnosť poistníka odmietnuť XV. časť Všeobecných poistných podmienok v lehote do 30 dní od vydania Dodatku, žalovaná nepreukázala ich doručenie žalobkyňi resp. skutočnosť, že žalobkyňa

bola s uvedeným oboznámená. Žalovaná v konaní teda nepreukázala ani tú skutočnosť, že žalobkyňa mohla uzavretie rozhodcovskej doložky vylúčiť, resp. zmeniť obsah tohto zmluvného dojednania, pričom dôkazné bremeno v tomto smere zaťažovalo žalovanú (§ 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka). Okrem toho súd poukazuje na rozpor vo vyjadreniach žalovanej, ktorá na jednej strán tvrdí, že rozhodcovská doložka bola uvedená a dojednaná v rámci Osobitných zmluvných dojednaní č. 1/2007 v bode 2 a ktorý len odkazuje na časť XV. Všeobecných poistných podmienok, ktoré sa vzťahujú na poistný vzťah len v prípade súhlasu poistníka s Osobitnými zmluvnými dojednaniami, na strane druhej poukazuje na Dodatok č. 2 Všeobecných poistných podmienok, ktorý sa však týka len doplnenia časti XV. Všeobecných poistných podmienok a nie Osobitných zmluvných dojednaní, v ktorých bola podľa vyjadrenia žalovanej dojednaná rozhodcovská doložka.

Za dôkaz o individuálnosti dojednanej rozhodcovskej doložky nemožno považovať ani Záznam o požiadavkách a potrebách klienta k predmetnej poistnej zmluve, keďže v danom prípade opäť ide o predtlačný formulár, kde žalobkyňa nemala na výber možnosť individuálne dohodnúť jeho obsah. Táto skutočnosť nie je v rozpore s vyjadrením Národnej banky Slovenska zo dňa 26.6.2014 o tom, že tento Záznam je v súlade so zákonom č. 340/2005 Z.z. o sprostredkovaní poistenia a sprostredkovaní zaistenia, avšak v Zázname sa rozhodcovské konanie spomína len v jednej vete, podľa ktorej v prípade vzniku sporov vyplývajúcich zo sprostredkovania poistenia je možné na ich mimosúdne vyrovnanie využiť inštitút rozhodcovského konania. Vyjadrenie klienta t.j. žalobkyne v závere tohto Záznamu sa týka prítom produktu poistenia a nie vysvetlenia rozhodcovského konania resp. rozhodcovskej doložky.

Z obsahu spisu nevyplýva skutočnosť, aby žalobkyne bol vysvetlený význam rozhodcovskej doložky a aby mala následne možnosť výberu medzi rozhodcovským a všeobecným súdom. Žalobkyňa uvedenú skutočnosť poprela.

Rozhodcovská doložka tak, ako je uvedená vo Všeobecných poistných podmienkach je neplatnou aj z dôvodu, že subjekt, ktorý má rozhodovať v rozhodcovskom konaní je oprávnený určiť výlučne žalovaný. Uvedené taktiež spôsobuje značnú nerovnováhu v postavení účastníkov rozhodcovského konania v neprospech spotrebiteľa. V prípade takého výberu, ktorý nie je dohodou oboch strán, totiž zvlášť vznikajú pochybnosti o neobjektívnosti rozhodovania v rozhodcovskom konaní. V danej veci sa rozhodcovské konanie uskutočnilo na rozhodcovskom súde podľa výberu žalovanej bez toho, aby tento výber mala žalobkyňa možnosť akýmkoľvek spôsobom ovplyvniť.

Žalovaná poukázala vo svojom vyjadrení na devätnáste odôvodnenie Smernice 93/13/EHS, v zmysle ktorého, spod vecného rozsahu Smernice o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sú vyňaté zmluvné podmienky v poistných zmluvách. Súd má za to, že devätnáste odôvodnenie Smernice č. 93/13/EHS možno aplikovať iba na poistné vzťahy a nie na časť poistných zmlúv a všeobecných poistných podmienok, ktoré obsahujú zmluvné dojednania o rozhodcovskej doložke. Preto poistná zmluva v časti týkajúcej sa podmienok rozhodcovskej doložky podlieha preskúmaniu súdu v zmysle smernice č. 93/13/EHS, ale aj v zmysle všeobecných ustanovení § 52 a nasledujúcich Občianskeho zákonníka.

V súvislosti s námietkou žalovanej ohľadne správnosti prekladu smernice Rady 93/13/EHS súd uvádza, že príloha smernice obsahuje zoznam podmienok, ktoré sa môžu považovať za nekalé. jednotlivé štáty však môžu prijať aj úpravu prísnejšiu a tak zabrániť používaniu neprimeraných podmienok v spotrebiteľských zmluvách. Vo veci tunajší súd rozhodoval podľa našej platnej právnej úpravy, smernicu priamo neaplikoval na svoje rozhodnutie. Ustanovenie § 54 ods. 1 veta druhá Občianskeho zákonníka jednoznačne upravuje, že spotrebiteľ sa nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie. Rozhodcovská doložka vo všeobecných poistných podmienkach žalovanej spôsobuje hrubý nepomer v právach a povinnostiach medzi dodávateľom a spotrebiteľom v neprospech spotrebiteľa, je neprijateľná preto, že nebola spotrebiteľom osobitne vyjednaná a núti spotrebiteľa neodvolateľne sa podrobiť rozhodcovskému konaniu a vzdať sa ústavného práva na spravodlivý proces pred nezávislým súdom.

Poukazujúc na vyššie uvedené skutočnosti má súd za to, že rozhodcovská doložka v článku XV. Všeobecných poistných podmienok a osobitných zmluvných dojednaniach je neprijateľnou podmienkou a teda absolútne neplatnou zmluvnou podmienkou vzhľadom na jej rozpor s ustanoveniami o spotrebiteľských zmluvách a ustanoveniami Smernice Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v

spotrebiteľských zmluvách, ako aj vzhľadom na rozpor s dobrými mravmi. Rozhodcovský súd preto nemohol rozhodnúť na základe tejto doložky a teda nemal právomoc vo veci konať. Súd preto návrhu žalobkyne vyhovel a predmetný rozhodcovský rozsudok zrušil.

Po nadobudnutí právoplatnosti tohto rozsudku súd v zmysle § 43 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní, bude pokračovať v konaní vo veci návrhu žalovaného podaného na rozhodcovskom súde z dôvodu, že k zrušeniu rozhodcovského rozsudku došlo z dôvodov podľa § 40 písm. c) zákona o rozhodcovskom konaní. Skutočnosť, že všeobecný súd bude v tomto konaní pokračovať vyplýva priamo zo zákona a preto nebolo potrebné uvedené vysloviť vo výrokovej časti tohto rozsudku.

Žalobkyňa v žalobnom návrhu žiadala o odklad vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku sp. zn. 3C/2186/2012. O odklade vykonateľnosti bolo súdom právoplatne rozhodnuté uznesením sp. zn. 9C/201/2013-136 zo dňa 12.11.2013.

Podľa § 142 ods. 1 O.s.p., účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal.

Podľa § 149 ods. 1 O.s.p., ak advokát zastupoval účastníka, ktorému bola prisúdená náhrada trov konania, je ten, ktorému bola uložená náhrada týchto trov, povinný zaplatiť ju advokátovi.

O trovách konania rozhodol súd podľa citovaného ustanovenia § 142 ods. 1 O.s.p. V konaní bola úspešná žalobkyňa a preto súd zaviazal žalovanú nahradiť jej trovy konania, ktoré pozostávajú z trov právneho zastúpenia určených podľa vyhlášky č. 655/2004 Z.z. Hodnota jedného úkonu právnej služby bola určená podľa § 11 ods. 1 uvedenej vyhlášky t.j. vo výške jednej trinástiny výpočtového základu. Žalobkyni bola priznaná náhrada trov za tieto úkony právnej služby, ktoré súd považoval za účelne vynaložené:

- príprava a prevzatie zastúpenia dňa 11.7.2013 (§ 13a ods. 1 písm. a/ vyhlášky),
- podanie žalobného návrhu dňa 15.7.2013 (§ 13a ods. 1 písm. c/),
- účasť na pojednávaní dňa 8.10.2013 (§ 13a ods. 1 písm. d/),
- účasť na pojednávaní dňa 24.10.2013 (§ 13a ods. 1 písm. d/),
- účasť na pojednávaní dňa 30.4.2015 (§ 13a ods. 1 písm. d/),

t.j. spolu odmena spolu vo výške 304,81 eur (štyri úkony krát 60,07 eur plus plus jeden úkon 64,53 eur). Trovy právneho zastúpenia ďalej pozostávajú z režijného paušálu (§ 16 ods. 3) za štyri úkony v roku 2013 vo výške po 7,81 eur a jeden úkon v roku 2015 vo výške po 8,39 eur t.j. spolu režijný paušál vo výške 39,63 eur.

Odmena a režijný paušál neboli priznané za vyjadrenie k návrhu na prerušenie konania zo dňa 7.1.2014, keďže na takéto vyjadrenie žalobkyňa vyzvaná nebola a takýto úkon súd nepovažoval za účelný.

Cestovné na pojednávania na tunajšom súde za cestu Prešov - Spišská Nová Ves a späť bolo priznané vo výške 109,82 eur. Za cestu na pojednávanie dňa 8.10.2013 a dňa 24.10.2013 pri počte kilometrov 130, priemernej spotrebe 6,9 l na 100 kilometrov, cene pohonných hmôt 1,48 eur za liter a základnej náhrade 0,183 eur, za cestu na pojednávanie dňa 30.4.2015 pri počte kilometrov 130, priemernej spotrebe 6,9 l na 100 kilometrov, cene pohonných hmôt 1,33 eur za liter a základnej náhrade 0,183 eur t.j. dvakrát po 37,05 eur plus 35,72 eur.

Trovy ďalej pozostávajú z náhrady straty času (§ 17 ods. 1) za 4 polhodiny za jednu cestu Prešov - Spišská Nová Ves a späť a to za dve cesty v roku 2013 po 13,01 a jednu cestu v roku 2015 po 13,98 eur, t.j. 160,- eur.

Spolu trovy právneho zastúpenia tak predstavujú sumu 614,26 eur (odmena 304,81 eur plus režijný paušál 39,63 eur plus cestovné 109,82 eur plus náhrada straty času 160,- eur).

Podľa § 148 ods. 1 O.s.p., štát má podľa výsledkov konania proti účastníkom právo na náhradu trov konania, ktoré platil. Ak sú u niektorého účastníka predpoklady na oslobodenie od súdnych poplatkov, náhrada trov sa proti tomuto účastníkovi zníži o rozsah, ktorý mu súd priznal.

Trovy štátu pozostávajú zo svedočného vo výške 4,50 eur, ktoré bolo priznané vypočutej svedkyni v tomto konaní. K úhrade týchto trov súd zaviazal žalovanú, ktorá v konaní nebola úspešná a u ktorej nie sú dané predpoklady na oslobodenie od súdnych poplatkov.

Podľa § 2 ods. 2 veta prvá zákona č. 71/1992 Z.z. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov, ak je poplatník od poplatku oslobodený a súd jeho návrhu vyhovel, zaplatí podľa výsledku konania poplatok alebo jeho pomernú časť odporca, ak nie je tiež od poplatku oslobodený.

Žalobkyňa ako spotrebiteľka je pre toto konanie oslobodená od súdnych poplatkov podľa § 4 ods. 2 písm. za/ zákona č. 71/1992 Z.z. a súd jej návrhu vyhovel. Z tohto dôvodu súd zaviazal žalovaného zaplatiť súdny poplatok z návrhu na začatie konania. Výška súdneho poplatku bola určená podľa položky 3 písm. c/ Sadzobníka súdnych poplatkov t.j. vo výške 331,50 eur.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia cestou tunajšieho súdu na Krajský súd v Košiciach, písomne v troch vyhotoveniach.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach /§ 42 ods. 3 O.s.p./ uviesť proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napadá, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že:

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (zákon č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov); ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, pri ktorom vznikla poplatková povinnosť zaplatiť súdne poplatky, trovy trestného konania, pokuty, svedočné, znalečné a iné náklady súdneho konania, vedie sa výkon rozhodnutia z úradnej moci (zákon č. 65/2001 Z.z. o správe a vymáhaní súdnych pohľadávok v znení neskorších predpisov).